

Intern controleplan 2022

1-02-2022

Inhoudsopgave

Inleiding	2
1.1 Aanleiding	2
1.2 Doel van het plan	2
1.3 Waarom interne controle?	2
2. Kader interne controle	4
2.1 Wettelijk kader (externe wet- en regelgeving)	4
2.2 Samenhang interne en externe (accountants)controle	4
3. Positionering en verantwoordelijkheden	5
3.1 Positionering Interne Controle	5
3.2 Verantwoordelijkheden proceseigenaren	5
4. Aanpak interne controle	6
4.1 Significante posten en processen	6
4.2 Proces overstijgende werkzaamheden	6
4.3 Structurele werkprogramma's	6
4.4 De deelwaarneming	7
4.5 Three lines of defence	8
4.6 Vastlegging	9
4.7 AVG	9
4.8 Richtlijnen interne auditor	9
5. Aanpak interne controle per proces	10
5.1 Treasury	10
5.2 Inkoop en aanbesteding	11
5.3 Personeel	12
5.4 Gemeentelijke belastingen	13
5.5 Maatschappelijke ondersteuning	15
5.6 Jeugdwet	17
5.7 Participatiewet	19
5.8 Welzijnssubsidies	21
5.9 Leges omgevingsvergunningen	23
5.10 Grondexploitatie	25
5.11 Leerlingenvervoer	26
5.12 Leges Burgerzaken	27
5.13 Memoriaalboekingen	29
5.14 Crediteurenstamgegevens	30
5.15 Begroting en budget beheer	31
5.16 Verhuur en pachten	32
5.17 Automatisering	33
5.18 Bouwprotocol en ad-hoc projecten	35
6. Communicatie	36

Inleiding

1.1 Aanleiding

Het college draagt cf. art. 212/213 van de Gemeentewet zorg voor de interne toetsing van de getrouwheid van de informatieverstrekking en de rechtmatigheid van beheers handelingen. Om hier invulling aan te geven zal jaarlijks het interne controleplan worden bijgesteld en vervolgens worden vastgesteld door het College.

Een control framework is een belangrijke pijler waarop de gemeente Noordenveld in het kader van planning en control kan steunen. Niet alleen voor wat betreft het controleren en signaleren van tekortkomingen in de uitvoering, maar ook voor het bijsturen en het afleggen van de rechtmatigheidsverantwoording.

Het is de nadrukkelijke intentie van het College van B&W en het management van de organisatie om de interne controle verder te optimaliseren. Hiervoor wordt onder andere het three lines of defense model ingevoerd waardoor de adviseur AO/IC een onafhankelijke rol heeft bij de beoordeling van processen. Dit model wordt geïmplementeerd op aanbeveling van de accountant.

1.2 Doel van het plan

Dit plan legt de basis voor het jaarlijks beoordelen van de processen die onderdeel uitmaken van de interne controle. Daarnaast blijkt uit dit plan wat de diepgang van de controles is en op basis van welke factoren de controles worden ingericht. Dit plan dient ter ondersteuning en als leidraad om te komen tot de rechtmatigheidsverklaring die het college afgeeft. De gemeente Noordenveld heeft besloten haar interne controles te verfijnen. Dit is nodig om aan de eisen die gesteld worden aan gemeentelijke organisaties te kunnen voldoen. Hierbij komt de focus te liggen op het onderkennen en toetsen van de risico's en beheersingsmaatregelen in processen. Het uitgangspunt hierbij is dat periodiek afstemming plaatsvindt met de controlerend accountant.

De geformuleerde procesbeschrijvingen zijn een leidraad voor het uitvoeren van de interne controlewerkzaamheden in de organisatie. De komende jaren leiden interne controles tot het aanscherpen van de werkprocessen. Hiermee wordt geoogd de kwaliteit en continuïteit van het proces te verbeteren. De resultaten uit interne controles en onderzoeken geven informatie over in hoeverre de gemeente Noordenveld 'in control' is. Tevens bieden de uitkomsten van de controles de mogelijkheid voor managers om iteratief de kwaliteit van processen te waarborgen. De manager blijft als proceseigenaar eindverantwoordelijkheid voor de werking en resultaten van zijn/haar processen en is daardoor belast met de verantwoordelijkheid om bij te sturen op deze processen wanneer dit nodig wordt geacht in het kader van rechtmatigheid, doelmatigheid en efficiëntie.

1.3 Waarom interne controle?

Het primaire doel van de interne controle is het verbeteren van de beheersing van processen. Het secundaire doel is zorg te dragen voor de rechtmatigheidsverantwoording aan de gemeenteraad. Tot slot is het van belang een optimale afstemming met de accountant qua werkzaamheden te bewerkstelligen. Feitelijk moet de interne beheersing preventief geborgd zijn in de lijn. Wanneer de procesbeheersing in de lijn goed op orde en inzichtelijk is, voorkomt dit repressief controlewerk achteraf.

Reparatie achteraf kost meer tijd dan goede beheersing vooraf. Daarom wil de gemeente Noordenveld haar interne beheersing ontwikkelen waarbij de focus op de interne beheersing meer in de lijn wordt gelegd conform de three lines of defense methode. Tevens biedt interne controle de mogelijkheid om adviezen te geven zodat passende maatregelen kunnen worden genomen om onvolkomenheden in de toekomst zoveel mogelijk te voorkomen. De informatie uit interne controles plus de inbedding van interne controlemaatregelen in de organisatie helpen om de kwaliteit te verbeteren.

Interne controle begint bij procesbeheersing. Het inventariseren van procesrisico's en de risicobeheersing zijn belangrijk voor een effectieve en efficiënte uitvoering van de interne controle.

Elke proceseigenaar dient een beeld te hebben van het "welke risico's loop ik in mijn proces" en "welke maatregel heb ik getroffen om te voorkomen dat deze fout wordt gemaakt". De controle in de 1e lijn moet geborgd zijn in het proces, dit betekent niet dat op alle afdelingen jaarlijks diverse controles middels steekproeven worden uitgevoerd, maar dat in het werkproces de beheersmaatregelen zijn geborgd waarbij de beheersmaatregelen zichtbaar zijn gemaakt. Vervolgens voert de IC functie jaarlijks een toets uit waarbij men de opzet, het bestaan en de werking van de beheersmaatregelen toetst. Hiervan wordt een rapportage opgesteld inclusief adviezen voor verbetering.

De interne controle richt zich voornamelijk op de zogenaamde getrouwheid van de informatieverstrekking en de rechtmatigheid van beheers handelingen.

Door de aangekondigde wijzigingen van de commissie vernieuwing BBV wordt de interne beheersing in de toekomst de verantwoordelijkheid van het College, deze moet per 2022 een rechtmatigheidsverklaring gaan afgeven. Dit betekent dat de procesbeheersing goed op orde moet zijn en de ambtelijke organisatie moet kunnen aantonen aan het College dat de rechtmatigheid op orde is. Hierbij verschuift de interne controle rol van de tweede lijn naar de derde van het three lines of defence model. Dit houdt in dat de vak afdeling op basis van door de AO/IC adviseur uitgezette deelwaarneming zelf de controle uitvoert. De AO/IC adviseur voert een review uit op deze controle.

Getrouwheid

Getrouwheid of getrouw beeld heeft te maken met de feitelijke weergave van het gevoerde financieel beheer. Het gaat dan niet zozeer om de formele juistheid (want dat is rechtmatigheid) maar om de betrouwbaarheid van de (financiële) informatie. Oftewel: is de informatie volledig, juist, nauwgezet, etc.

Rechtmatigheid

Er wordt onderscheid gemaakt tussen het juridische begrip rechtmatigheid en rechtmatigheid in het kader van de accountantscontrole. Het juridische begrip rechtmatigheid is het handelen in overeenstemming met alle wetten en regels. Bij rechtmatigheid in het kader van de jaarrekeningcontrole is er een duidelijke relatie met het financiële beheer. De adviseur AO/IC hoeft niet vast te stellen of alle handelingen binnen de gemeente conform de geldende wetten en regels zijn verricht. De aandacht blijft beperkt tot handelingen waaruit financiële gevolgen voortkomen die als baten, lasten of balansmutaties in de jaarrekening dienen te worden verantwoord. Oftewel: financiële beheers handelingen. Niet-financiële handelingen en beslissingen vallen buiten het bereik van de rechtmatigheidscontrole van de accountant maar deze zijn wel van belang voor het risicobeleid en –beheer omdat ze op termijn financiële gevolgen kunnen hebben (denk aan boete, schadeclaim, dwangsom bij niet tijdig beslissen).

2. Kader interne controle

2.1 Wettelijk kader (externe wet- en regelgeving)

Het wettelijke kader voor de interne controle is geregeld in externe kaders en interne kaders.

Externe kaders:

- Gemeentewet;
- BADO (Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden);
- BBV (Besluit Begroting en Verantwoording);
- Kadernota rechtmatigheid.

Interne kaders:

- Controleprotocol 2022;
- Normenkader 2022;

Het wettelijke kader is uitgebreid weergegeven in het controleprotocol en in het normenkader.

2.2 Samenhang interne en externe (accountants)controle

Een doelstelling van het interne controleplan is een aansluiting te realiseren tussen de uitgevoerde interne controlewerkzaamheden en de door de accountant te verrichten (externe) werkzaamheden. De accountant toetst jaarlijks de kwaliteit van de opzet, het bestaan en de werking van alle significante financiële bedrijfsprocessen. De bedrijfsprocessen worden in hoofdstuk 4 van dit plan nader uitgewerkt. Het interne controleplan sluit aan op het controleprotocol accountantscontrole jaarrekening.

Het controleprotocol heeft als doel nadere aanwijzingen te geven aan de accountant over de reikwijdte van de accountantscontrole, de daarvoor geldende normstellingen en de daarbij verder te hanteren goedkeurings- en rapporteringstoleranties voor de controle van de jaarrekening. Zo wordt voor 2021 geadviseerd de in de tabel staande goedkeuringstoleranties toe te passen ongeacht of de wetswijziging rechtmatigheid voortgezet wordt of niet (zie hieronder).

Goedkeuringstolerantie	Strekking accountantsverklaring:			
	Goedkeurend	Beperking	Oordeel-onthouding	Afkeurend
Fouten in de jaarrekening (% lasten)	$\leq 1\%$	$>1\% < 3\%$	-	$\geq 3\%$
Onzekerheden in de controle (% lasten)	$\leq 3\%$	$>3\% < 10\%$	$\geq 10\%$	-

2.3 Rechtmatigheidsverklaring

Vooralsnog is er geen duidelijkheid over het al dan niet invoeren van de rechtmatigheidsverklaring. De Auditcommissie heeft aangegeven dat de gemeente zich richting de rechtmatigheidsverklaring moet ontwikkelen ongeacht of de invoering doorgezet wordt. In alle gevallen worden dezelfde controletoleranties geadviseerd als de accountant gebruikt (hierboven beschreven). Op deze manier blijft de gemeente synchroon met de accountant en hoeft deze geen extra reparatie werkzaamheden te verrichten. Dit is een behoorlijke ambitie voor de gemeente, waarvoor daadkrachtige draagkracht van alle niveaus nodig is. De uitdaging zit vooral in de organisatie naar een hoger volwassenheidsniveau te krijgen. De wijzigingen die deze verklaring met zich meebrengt worden tot

in detail nader toegelicht in het rechtmatigheidsverklaring B&W stuk. De invoering van de rechtmatigheidsverklaring heeft geen effect op de goedkeuringstolerantie deze blijft identiek.

3. Positionering en verantwoordelijkheden

3.1 Positionering Interne Controle

De IC functie van de gemeente Noordenveld is gepositioneerd als onderdeel van het team financiën waarbij deze functioneel wordt aangestuurd door de Concerncontroller. De Concerncontroller heeft een onafhankelijke positie in de organisatie en maakt geen onderdeel uit van een afdeling. De Concerncontroller kan de directie rechtstreeks adviseren. De AO/IC adviseur rapporteert via de Concerncontroller, hierdoor is de onafhankelijkheid van de IC ook geborgd.

Het afgeven van de rechtmatigheidsverklaring door de IC functie uit naam van het college vereist een onafhankelijke positionering voor het uitvoeren van de interne controle. Binnen de gemeente Noordenveld wordt daarvoor het 3 lines of defense model gehanteerd. Dit houdt in dat de AO/IC adviseur de deelwaarneming selecteert; de betreffende afdeling zoekt de benodigde gegevens en vult het controle document in. Vervolgens voert de adviseur hierop een audit uit. Op deze manier opereert de adviseur onafhankelijk van het proces en wordt er op de vak afdeling meer kennis opgedaan over de eigen processen.

3.2 Verantwoordelijkheden proceseigenaren

De proceseigenaar annex manager is verantwoordelijk voor de procesbeheersing. In 2018 werd hier de eerste aanzet toe gegeven door samen met de proceseigenaren de risico's en beheersmaatregelen in beeld te brengen. De proceseigenaren zijn zelf primair verantwoordelijk voor het zichtbaar maken van de beheersmaatregelen in de processen en de opvolging van de aanbevelingen. De proceseigenaar is tevens verantwoordelijk voor het opstellen, bijhouden en delen van een actuele mandatenlijst welke is gespecificeerd op functie, naam, handtekening en paraaf. De proceseigenaar en ICT zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor het opstellen en bijhouden van een verwerkingsregister en het opstellen en actueel houden van autorisatiebeheer.

In 2020 hebben de AO/IC adviseurs stappen gezet op het gebied van procesbeschrijvingen. In 2021 is dit project door inhuur verder opgepakt en zijn de processen van diverse proceseigenaren beschreven in de applicatie Engage. Deze processen worden beschikbaar gesteld via de intranet omgeving van de gemeente Noordenveld.

De proceseigenaar is verantwoordelijk voor de implementatie van beheersingsmaatregelen in de onder hem vallende processen, indien de processen daarom vragen. De advisering vanuit de IC functie is mede bepalend voor de te nemen maatregelen. Tevens is de proceseigenaar verantwoordelijk voor het tijdig en juist aanleveren van de gevraagde documenten voor de uitvoering van de interne controle door de AO/IC adviseur.

De afdelingen zijn verplicht om bij tussentijdse wijzigingen in de externe en interne wet- en regelgeving de AO/IC adviseur hiervan op de hoogte te brengen. Tevens gaat de AO/IC adviseur gedurende het jaar na of er wet- en regelgeving (extern en intern) is gewijzigd. Zowel de proceseigenaren als de AO/IC adviseur hebben hierin een signaleringsfunctie.

4. Aanpak interne controle

4.1 Significante posten en processen

De bedrijfsprocessen die relevant zijn voor de interne controle zijn geselecteerd op basis van de jaarlijks te herziene financiële geldstromen. Dit zijn de 10 processen die door de accountant zijn benoemd in de managementletter. Daarnaast worden er ook 8 andere processen getoetst. Het gaat om de volgende bedrijfsprocessen:

1. Proces treasury, proceseigenaar manager bedrijfsvoering;
2. Proces inkopen en aanbestedingen, proceseigenaar manager bedrijfsvoering;
3. Proces personeel en urenregistratie, proceseigenaar manager bedrijfsvoering;
4. Proces belastingen, proceseigenaar manager bedrijfsvoering;
5. Proces Wmo, proceseigenaar manager publiekszaken;
6. Proces jeugdwet, proceseigenaar manager publiekszaken;
7. Proces participatiewet, proceseigenaar manager publiekszaken;
8. Proces subsidieverstrekingen, proceseigenaar manager beleid en realisatie;
9. Proces omgevingsvergunningen, proceseigenaar manager publiekszaken;
10. Proces grondexploitatie, proceseigenaar manager ontwikkeling en strategie;
11. Proces leerlingenvervoer, proceseigenaar manager publiekszaken;
12. Proces burgerzaken, proceseigenaar manager publiekszaken;
13. Proces memoriaal boekingen, proceseigenaar manager bedrijfsvoering;
14. Proces crediteurstamgegevens, proceseigenaar manager bedrijfsvoering;
15. Proces begroting en budgetbeheer, proceseigenaar manager bedrijfsvoering;
16. Proces verhuren en pachten, proceseigenaar manager beleid en realisatie;
17. Proces geautomatiseerde gegevensverwerking, proceseigenaar manager bedrijfsvoering;
18. Bouwprotocol en ad-hoc projecten

4.2 Proces overstijgende werkzaamheden

Jaarlijks dienen de volgende proces overstijgende activiteiten te worden uitgevoerd:

- Actualisatie Normenkader;
- Eventuele aanpassingen Controleprotocol na wijzigingen regelgeving;
- Actualisatie interne controleplan;
- Procesbeschrijvingen;
- Afstemming met de accountant voor aandachtspunten bij de interne controle.

4.3 Structuur controleprogramma's

De opbouw van de controleprogramma's per proces is als volgt:

1. Doelstelling controle. Hierin wordt de controledoelstelling van de onderliggende financiële geldstroom opgenomen. Moet deze op juistheid (kosten) of volledigheid (opbrengsten) worden gecontroleerd en wat zijn de posten in de programmarekening en de balans die gerelateerd zijn aan de processen?
2. Wet- en regelgeving die van toepassing is op het proces en de impact hiervan op de interne controle. Hier wordt ingegaan op de relevante wet- en regelgeving en rechtmatigheidsaspecten van het desbetreffende proces inclusief de toelichting hoe dit geborgd is in het proces en de uitvoering van de interne controle.

3. Risicoanalyse. In dit hoofdstuk zijn de risico's en beheersmaatregelen in het betreffende proces weergegeven. Deze risico's en beheersmaatregelen zijn het vertrekpunt van de interne controle en beschrijven overzichtelijk de beheersing van het proces. Hierin wordt niet alleen gefocust op financiële risico's maar wordt er ook aandacht besteed aan juridische risico's en eventuele niet-financiële risico's.
4. Cijferbeoordeling. Jaarlijks worden de begrootte budgetten vergeleken met de werkelijke kosten en afgezet tegen het voorgaande jaar. De verschillen worden geanalyseerd.
5. Overzicht bevindingen en aanbevelingen. In dit overzicht zijn de bevindingen en aanbevelingen weergegeven die uit de risicoanalyse komen. Jaarlijks wordt over deze bevindingen en aanbevelingen gerapporteerd aan het MT en het College.
6. Werkzaamheden interne controle. Hierin worden de werkzaamheden van de interne controle beschreven. Dit begint met de beoordeling van de opzet (door middel van een jaarlijkse actualisatie van de risicoanalyse met de proceseigenaar waardoor de procesbeheersing in beeld is), vervolgens het bestaan van het proces waarbij door middel van een lijncontrole het proces in beeld wordt gebracht. Vervolgens wordt de werking van de beheersmaatregelen beschreven waarbij via deelwaarnemingen de werking wordt getoetst.

4.4 De deelwaarneming

Het interne controleplan bestaat uit deelwaarnemingen. Teneinde het gewenste zekerheids- en betrouwbaarheidsniveau te waarborgen, is het van belang dat de omvang van de uit te voeren werkzaamheden op een adequate wijze is bepaald. De deelwaarnemingbepaling vindt plaats in overleg met de accountant.

De omvang van het aantal deelwaarnemingen hangt af van het aantal (beheers)handelingen per jaar (variërend van jaarlijks tot dagelijks) en de risicobeheersing in het proces (AO/IC). In de tabel staan de minimale aantallen. Deze aantallen zijn nadrukkelijk richtlijnen waarvan op basis van verschillende beweegredenen afgeweken kan worden. Redenen om een andere aanpak te kiezen zijn bijvoorbeeld nieuwe of risicovolle processen die nog niet eerder gecontroleerd zijn of processen die politiek en/of maatschappelijk zeer gevoelig zijn. Ook de uitkomsten van eerdere controleonderzoeken kunnen een reden zijn om in te steken op een andere aanpak en/of diepgang. Verder kan het invoeren van de risicogerichte interne controle resulteren in andere aantallen. Tot slot kan besloten worden het aantal deelwaarnemingen uit te breiden of op onderdelen een aanvullende controle uit te voeren indien tijdens het onderzoek opmerkelijke of aanzienlijke fouten worden geconstateerd.

Frequentie handelingen	Waarnemingen
Jaarlijks, halfjaarlijks, ieder kwartaal	1
Maandelijks	2
Wekelijks	5
Dagelijks	25
Anders	10% van het aantal of minimaal 25 waarnemingen

Overige controlewerkzaamheden

Naast het controleren van waarnemingen worden ook andere, meer algemene controlewerkzaamheden uitgevoerd. Afhankelijk van de kenmerken van het proces kunnen deze onder meer bestaan uit een controle op tarieven, een controle op de volledigheid van opbrengsten, een kascontrole, het uitvoeren van een cijferanalyse (bijvoorbeeld begroting versus werkelijkheid), en/of een controle op het vaststellen van de aansluiting tussen de sub-administratie en de financiële administratie.

Foutenevaluatie bij de controles

Bij het controleren van een deelwaarneming kunnen tekortkomingen worden geconstateerd bestaande uit een onzekerheid of een fout. Er zijn fouten met financieel gevolg (financiële fouten) en fouten zonder financieel gevolg (kwalitatieve of procedurele bevindingen). Hetzelfde geldt voor onzekerheden.

Er is sprake van een financiële fout wanneer er tekortkomingen zijn waarbij met zekerheid kan worden gesteld dat er teveel of te weinig is betaald of (geheel of ten dele) ten onrechte een bedrag is betaald. Een onzekerheid treedt op wanneer we niet met zekerheid kunnen stellen dat het voorwaarden criterium (recht, hoogte, duur) voldoende en zichtbaar is onderzocht of wanneer de dossiervorming gebrekkig is. Nader onderzoek is nodig en dit kan vervolgens alsnog leiden tot een financiële fout, het handhaven van de onzekerheid (met of zonder financiële doorvertaling) of het wegnemen van de onzekerheid. Een kwalitatieve of procedurele bevinding is niet in een foutbedrag uit te drukken: dergelijke bevindingen zijn dan ook vooral bedoeld als aandachtspunt ter verbetering of optimalisering van het proces.

Fouten (lees: en onzekerheden) kunnen uniek, incidenteel of structureel zijn. Unieke fouten komen in de praktijk nagenoeg niet voor omdat het vrijwel onmogelijk is om met zekerheid te kunnen stellen dat een fout echt eenmalig is. Bij het controleren van een deelwaarneming wordt dan ook bij de aard van de fout standaard uitgegaan van een incidentele fout, tenzij op voorhand overduidelijk sprake is van een structurele fout. Een voorbeeld hiervan is het hanteren van een verkeerd normbedrag, tarief of percentage. De conclusie dat een fout structureel is, vindt pas plaats bij de foutenevaluatie na afloop van het controleonderzoek.

Voor het herstellen van fouten is het ook van belang om te weten of de fout incidenteel of structureel is. Onderzocht moet worden wat de reden van de fout is en hoe groot de kans is dat deze ook elders in de massa kan voorkomen. Indien niet met voldoende zekerheid kan worden uitgesloten dat de fout een incident is, moet bovendien de maximale fout voor de jaarrekening worden bepaald.

Het berekenen van de maximale fout doen we bij voorkeur exact, bijvoorbeeld aan de hand van een integraal overzicht waarmee we de fout kunnen isoleren. Wanneer het isoleren niet of maar heel lastig mogelijk is moeten we extrapoleren naar de massa. Deze methode is het minst tijdrovend maar niet aan te bevelen omdat het een statistische benadering is waarmee we een inschatting maken van de 95% maximale fout zonder exacte zekerheid. Zeker bij relatief kleine aantallen waarnemingen zal de berekening van de 95% maximale fout hoog uitvallen en kan de goedkeurende verklaring van de accountant in gevaar komen zonder dat feitelijk fouten in die omvang zijn geconstateerd.

4.5 Three lines of defence

Het is belangrijk om risicobeheersing zoveel mogelijk in te bouwen in de gemeentelijke processen. Dit houdt in dat controle- en beheersingsmaatregelen in het proces zelf zitten en worden uitgevoerd door de medewerkers van de vakafdelingen. Door de vakafdeling zelf de controles te laten uitvoeren wordt daar ook de benodigde kennis opgedaan om met een andere blik naar het proces te kijken. Hiermee komen nieuwe inzichten tot stand en kan het proces van binnen uit verbeterd worden, waarbij minder weerstand voor verandering verwacht wordt. De adviseur AO/IC toetst de uitgevoerde controles en rapporteert hierover met de leidinggevende en manager. Door optimaal gebruik te maken van de kennis en kunde in de organisatie kunnen we zowel efficiënt als effectief samenwerken. De drie lijnen zijn als volgt ingevuld:

De eerste lijn: de vakafdeling

De 1e lijn is primair verantwoordelijk voor een goede interne beheersing en past de (door de 2e lijn ontwikkelde methoden en technieken) toe. Binnen het sociaal domein zijn we voornemens om in 2021 alle controles in de 1^e lijn te doen. Dit door intercollegiale toetsing. Intercollegiale toetsing zal dan plaatsvinden aan de hand van uniforme procedures, checklisten en werkinstructies.

De tweede lijn: beleidsmakers, adviseurs en consultants

De 2e lijn ondersteunt het verantwoordelijke management bij het identificeren en bewaken van risico's, ontwikkelt systemen voor procesbeheersing, planning & control, informatieverwerking, communicatie en rapportage, dit ter ondersteuning van de decentrale lijnmanager bij het bijsturen van de procesvoering, het uitvoeren van evaluaties en het afleggen van verantwoording. De juridisch medewerker kwaliteitszorg zal dan steekproefsgewijs controles verrichten en bijsturen indien nodig.

De derde lijn AO/IC en Concerncontrol

De 3e lijn, de adviseur AO/IC, voorziet de hoogste leiding van aanvullende zekerheid over de kwaliteit van sturing en beheersing en is dus niet in directe zin verantwoordelijk voor de kwaliteit van het in control zijn van de organisatie. Hij/zij is wel verantwoordelijk voor de mate waarin ze in staat is om de inconsistenties in de opzet en het bestaan van de control frameworks te analyseren en zichtbaar te maken.

4.6 Vastlegging

De vastlegging van de interne controles (het uitvoeren van lijncontroles en deelwaarnemingen) vindt plaats in de daarvoor ontwikkelde formats. In deze formats zijn de controlepunten opgenomen. De formats worden in het voorjaar verstrekt aan de afdelingen.

4.7 Richtlijnen interne auditor

Met de 'verwachte' rechtmatigheidsverantwoording ontstaat er een nieuwe dynamiek tussen accountantswerkzaamheden en de interne controle. Het B&W wordt verantwoordelijk voor de rechtmatigheid, deze legt hierover verantwoording af aan de gemeenteraad. De uitgevoerde werkzaamheden van de IC binnen de gemeente Noordenveld worden door de accountant gebruikt als instrument voor het bepalen van de getrouwheid van de jaarrekening. De accountant blijft verantwoordelijk voor het toetsen van de getrouwheid en rapporteert hierover aan de gemeenteraad.

5. Aanpak interne controle per proces

In de volgende paragrafen wordt er per proces uitgewerkt wat het financiële belang is, de mate van wet- en regelgeving betrokken bij het proces en de controlebevindingen van voorgaande jaren. Tevens wordt de classificatie van de controle weergegeven. In eerste instantie zijn de onderzoeken in 2021 gegevensgericht. Per proces zal middels maatwerk gekeken worden hoe het de controle op de betreffende afdeling (1^e lijn) uitgevoerd kan worden zoals het three lines of defense model voorschrijft.

1. Treasury

Financieel belang

Niet vast te stellen.

Wet en regelgeving

- Treasurystatuut.

Proces

Het proces bestaat uit het aantrekken en uitzetten van kortlopende en langlopende leningen en het verstrekken van garanties.

Risico's

- Onjuiste of onvolledige informatie;
- Aantrekken en uitzetten van leningen vindt niet onafhankelijk plaats;
- Financiering bij onjuiste Instellingen;
- Verstrekken van garanties vindt niet onafhankelijk plaats;
- Niet naleven wet en regelgeving.

Risicoprofiel

Dit proces heeft een laag risicoprofiel. De gemeente trekt voornamelijk leningen aan bij de BNG, ook wel de huisbankier van de gemeente. Het geld wordt ook alleen gestort op de BNG rekening. Hierdoor is het risico op fraude en oneigenlijk gebruik binnen dit proces minimaal.

Aard en omvang uit te voeren controles

Binnen het proces Treasury vindt toetsing plaats op de volgende gebieden.

- Aangetrokken leningen;
- Verstrekte leningen.

Het gaat om grote bedragen. Integrale controle indien het zich voordoet.

Voorstel classificatie

Classificatie 1 → Jaarlijkse interne controle

Omvang deelwaarneming

Integrale controle indien het zich voordoet.

Deelwaarneming

De treasurer vult na het aantrekken of verstrekken van iedere lening het controledocument in en voegt de benodigde controledocumenten toe in het controledossier.

Audit

De auditor voert jaarlijks een audit uit op het controledocument.

2. Inkoop- en aanbesteding

Financieel belang

€ 40 miljoen per jaar.

Wet en regelgeving

- Europese aanbestedingsregels;
- Inkoopbeleid;
- Besluit Budgethouderschap;
- Mandaatbesluit.

Proces

Belangrijke stappen in het proces zijn:

- Initiëren van de inkoopopdrachten;
- Aanbesteding/ opdrachtverstrekking;
- Afnemen van werken, leveringen en diensten;
- Verwerken van facturen;
- Controleren van factuur in relatie tot prestatie.

Risico's

- Overschrijden van Europese richtlijnen voor werken, diensten en leveringen;
- Niet adequaat contractbeheer;
- Onvolledige dossiervorming;
- Bewust afwijken van inkoop- en aanbestedingsbeleid;
- Niet inschakelen inkoop adviseur.

Risicoprofiel

Het risicoprofiel van dit proces is gemiddeld. De impact van onrechtmatigheid in dit proces is groot voor de jaarrekening, echter ons inkoop bureau is van een dermate hoog niveau dat de kans op onrechtmatigheid laag is.

Aard en omvang uit te voeren controles

Jaarlijks moet er minimaal worden getoetst of aan de Europese wetgeving (Aanbestedingswet) wordt voldaan. Ook wordt er een in september cijferbeoordeling uitgevoerd.

Bevinding accountant

Prestatielevering is niet geborgd in het proces, hiervoor is de inkoopmodule benodigd.

Voorstel classificatie

Classificatie 1 → Jaarlijkse interne controle Aanbestedingswet.

Omvang deelwaarneming

Alle crediteuren > € 50.000 (exclusief BTW). Selectie vindt plaats vanuit crediteurenadministratie.

Deelwaarneming

De adviseurs inkoop voeren een spendanalyse uit zowel in september als over het gehele boekjaar achteraf op alle crediteuren > € 50.000 en alle crediteuren die in 4 jaar tijd boven de Pianoo grensbedragen uitkomen.

Audit

De auditor voert een audit uit op de spendanalyse

3. Personeel

Financieel belang

ca. € 22 miljoen.

Wet en regelgeving

- Cao Gemeenten
- CAO SW

Proces

Controledoel is het vaststellen van de juistheid en volledigheid van de uitbetaalde salarissen en sociale lasten van zowel van de WSW collega's als van personeel. Het risico is onder andere aanwezig dat onrechtmatige uitgaven worden verricht of belaste uitbetalingen onbelast worden uitbetaald. Belangrijke stappen in het proces zijn:

- Besluiten aanstelling/wijziging/ontslag/toelagen;
- Verwerken geautoriseerde kostendeclaraties;
- Berekening bruto en nettosalarissen;
- Verantwoording salarissen en daarmee samenhangende lasten en inhoudingen;
- Controle op de juiste verwerking.

Risico's

- Onjuist personeel-stambestand;
- Onjuiste stamgegevens voor salarisberekening;
- Niet naleven wettelijke of interne regelingen;
- Niet naleven inkoopbeleid;
- onvolledigheid personeelsdossier;
- Vergeten inleveren pasjes, sleutels, laptop e.d. bij vertrek;
- Onvolledige afdrachten.

Risicoprofiel

Het risicoprofiel van dit proces is gemiddeld. De impact van onrechtmatigheid in dit proces is groot zowel voor de jaarrekening als voor het imago, echter onze personeelsadministratie is van een dermate hoog niveau dat de kans op onrechtmatigheid laag is.

Aard en omvang uit te voeren controles

De bezoldiging is een collegebesluit welke formeel niet onder de reikwijdte van de rechtmatigheidscontrole valt. Toch wordt gelet op de financiële omvang geadviseerd het proces jaarlijks toetsen.

Maandelijks worden er drie handmatige handelingen getoetst op juistheid van personeel en twee handmatige handelingen van Novatec. Jaarlijks wordt er een cijferbeoordeling afgenomen en een aansluiting gemaakt.

Bevinding accountant

Volledigheidscontrole is niet zichtbaar uitgevoerd.

Voorstel classificatie

Classificatie 1 → Jaarlijkse interne controle.

Omvang deelwaarneming

36 deelwaarnemingen personeel en 24 deelwaarnemingen WSW

36 deelwaarnemingen standenregister personeel en 24 deelwaarnemingen WSW

Deelwaarneming

Maandelijks bepaalt de auditor de deelwaarneming voor de standenregister en mutaties. De salarisadministrateur neemt de deelwaarneming af.

Audit

De auditor voert maandelijks de audit op de deelwaarneming uit.

4. Gemeentelijke belastingen

Financieel belang

OZB: Het hiermee gemoeide bedrag bedraagt € 6,5 miljoen per jaar.

Rioolrechten: Het hiermee gemoeide bedrag bedraagt € 4 miljoen per jaar.

Reinigingsheffingen: Het hiermee gemoeide bedrag bedraagt € 3 miljoen per jaar.

Forensen belasting: Het hiermee gemoeide bedrag bedraagt € 0,23 miljoen per jaar.

Wet en regelgeving

- Verordening onroerende zaakbelastingen;
- Verordening tegemoetkoming gemeentelijke belastingen en heffingen;
- Verordening rioolheffing;
- Verordening reinigingsheffingen;
- Forensenbelasting.

De genoemde verordeningen en bijbehorende tarieventabellen bevatten voornamelijk administratieve bepalingen die geen directe invloed hebben op de financiële rechtmatigheid. Een aantal bepalingen heeft betrekking op de hoogte van de heffing.

Proces

Belangrijke stappen in het proces zijn:

- vaststellen van de verordening;
- bijhouden basisadministratie (registratie van belastingobjecten/subjecten);
- de belastingheffing;
- verantwoording van het opgelegde kohier en de verwerking in de debiteurenadministratie;
- invordering;
- uitstel, vermindering, kwijtschelding en afboeking.

Risico's

- Basisregistratie niet volledig;
- Onjuist invoeren tarieven in administratie;
- Onjuiste taxaties / vaststelling WOZ-waarde;
- Besluiten op basis van onjuiste gegevens.

Risicoprofiel

Het risicoprofiel van dit proces is gemiddeld. De impact van onrechtmatigheid in dit proces is groot voor zowel de jaarrekening als voor het imago van de gemeente. de kans op onrechtmatigheid is gemiddeld.

Aard en omvang uit te voeren controles

Binnen het proces belastingen vindt toetsing plaats op de volgende gebieden:

- Cijferanalyse;
- Aansluiting met financieel systeem;
- Juistheid van de belastingtarieven;
- Juistheid van de gehanteerde WOZ-waarde bij het opleggen van aanslagen;
- Tegemoetkoming gemeentelijke belastingen;
- Bezwaren gemeentelijke belastingen.

Onderdeel van de controle is een analyse per belastingsoort van de belastingopbrengsten, waarbij de werkelijke opbrengst wordt afgezet tegen de begrote opbrengst. Tevens dient per belastingsoort een verbandcontrole te worden uitgevoerd (bv. WOZ waarde * tarief = opbrengst).

Binnen de controle is aandacht voor 'misbruik en oneigenlijk gebruik', bv. kan een medewerker belastingen zijn eigen WOZ-waarde aanpassen of zichzelf een aanslag opleggen.

Gelet op de financiële omvang moet dit proces jaarlijks getoetst worden. De bepaling (en invoeren in systeem) van de tarieven is een jaarlijkse handeling, dus eenmaal testen is voldoende.

Forensbelasting wordt buiten beschouwing gelaten wegens de beperkte financiële omvang.

Bevinding accountant

Zorg er bij het implementeren van de nieuwe applicatie ervoor dat er sprake is van een adequate functiescheiding.

Voorstel classificatie

Classificatie 1 → Jaarlijkse interne controle.

Omvang deelwaarneming

- Juistheid tarieven: 1x
- Juistheid WOZ-waarde: 10% van totaal (met maximum van 25)
- Tegemoetkoming belastingen: 10% van totaal (met maximum van 25)
- Bezwaren: 10% van totaal (met maximum van 25)

Deelwaarneming

De auditor trekt jaarlijks in juni enkelvoudig aselekt de deelwaarneming op juistheid tarieven, WOZ waarde en tegemoetkoming belastingen. De belastingmedewerker en medewerker invordering voeren de deelwaarneming uit. De deelwaarneming bezwaren volgt in december.

Audit

De auditor voert in januari een audit op de tarieven in het systeem en doet de audit na de deelwaarneming is afgerond.

5. Maatschappelijke ondersteuning (Wmo)

Financieel belang

De maatschappelijke ondersteuning bestaat uit verschillende voorzieningen, te weten hulp bij huishouden, individuele begeleiding, dagbesteding, maatschappelijke opvang en beschermd wonen, kortdurend verblijf, woonvoorzieningen, vervoersvoorzieningen, hulpmiddelen, en collectief vervoer. Voor 2022 is hiervoor in totaal een bedrag begroot van € 7,5 miljoen (ZIN en PGB).

Wet en regelgeving

- Wet maatschappelijke ondersteuning 2018;
- Verordening maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp gemeente Noordenveld 2020;
- Uitvoeringsregels maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp gemeente Noordenveld 2020;
- Financieel besluit maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp gemeente Noordenveld 2020.

Proces

Belangrijke stappen in het proces zijn:

- Het verwerken van de aanvraag en het onderzoeken van de hulpvraag;
- Het toekennen van de verstrekking en het toetsen en tekenen van de beschikking;
- Het verwerken van de toegekende verstrekking in de informatiesystemen;
- Het vaststellen van de productielevering.

Risico's

- Het onterecht verstrekken van Wmo voorzieningen;
- Het verstrekken van Wmo voorzieningen voor een te hoog bedrag;
- Niet tijdig afhandelen aanvragen;
- Verstrekken van onjuiste gegevens;
- Geen adequate administratieve organisatie.

Risicoprofiel

Het risicoprofiel van dit proces is gemiddeld. De impact van onrechtmatigheid in dit proces is gemiddeld voor zowel de jaarrekening als voor het imago van de gemeente. De kans op onrechtmatigheid is gemiddeld.

Een risico verhogende factor is dat de gemeente voor een getrouwe en rechtmatige uitvoering van de Wmo 2015 mede afhankelijk is van diverse ketenpartners. Naast de vele zorgaanbieders gaat het om de SVB (persoonsgebonden budgetten Wmo) en het CAK (vaststellen en innen eigen bijdragen).

Aard en omvang uit te voeren controles

Binnen het proces vindt o.a. toetsing plaats op de volgende gebieden:

- Cijferbeoordeling;
- Interne toetsing verstrekkingen, op minimaal de volgende punten:
 - * De doelgroep (beschikking/geldige indicatie);
 - * Hoogte vergoeding;
 - * Opvolging (deskundigen)advies;
 - * Deugdelijke motivatie bij afwijking van een (deskundigen)advies;
- Autorisatie beschikking door bevoegd functionaris;
- Is factuur conform beschikking;
- Aansluiting Wmo administratie met financiële administratie.

Bevinding accountant

Toetspunten juridisch kwaliteitsmedewerker niet aantoonbaar.

Prestatielevering onder € 125.000 geen productieverantwoording.

Voorstel classificatie

Classificatie 1 → Jaarlijkse interne controle

Omvang deelwaarneming

15 deelwaarnemingen naar rato verdeeld over de verschillende voorzieningen.

Deelwaarneming

De auditor trekt ieder kwartaal de deelwaarneming enkelvoudig aselekt. De vak afdeling neemt de deelwaarneming af.

Audit

De auditor voert de audit uit op de deelwaarneming

6. Jeugdwet

Financieel belang

Voor 2022 is voor voorzieningen jeugdhulp (ZIN en PGB) een bedrag begroot van € 8,3 miljoen.

Wet en regelgeving

- Jeugdwet;
- Verordening maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp gemeente Noordenveld 2020;
- Uitvoeringsregels maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp gemeente Noordenveld 2020;
- Financieel besluit maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp gemeente Noordenveld 2020.

Proces

Belangrijke stappen in het proces zijn:

- Het verwerken van de aanvraag en het onderzoeken van de hulpvraag;
- Het toekennen van de verstrekking en het toetsen en tekenen van de beschikking;
- Het verwerken van de toegekende verstrekking in de informatiesystemen.

Risico's

- Het onterecht verstrekken van jeugdhulp;
- Het verstrekken van jeugdhulp voor een te hoog bedrag;
- Niet tijdig afhandelen aanvragen;
- Verstrekken van onjuiste gegevens;
- Geen adequate administratieve organisatie.

Risicoprofiel

Het risicoprofiel van dit proces is gemiddeld. De impact van onrechtmatigheid in dit proces is gemiddeld voor zowel de jaarrekening als voor het imago van de gemeente. de kans op onrechtmatigheid is gemiddeld.

Een risico verhogende factor is dat de gemeente voor een getrouwe en rechtmatige uitvoering van de Jeugdwet mede afhankelijk is van diverse ketenpartners. Naast de vele zorgaanbieders gaat het om de SVB (persoonsgebonden budgetten Jeugd) en doorverwijzingen via derden.

Aard en omvang uit te voeren controles

Binnen het proces vindt o.a. toetsing plaats op de volgende gebieden:

- Cijfer beoordeling;
- Interne toetsing verstrekkingen, op minimaal de volgende punten:
 - * De doelgroep (beschikking/geldige indicatie);
 - * Hoogte vergoeding;
 - * Opvolging (deskundigen)advies;
 - * Deugdelijke motivatie bij afwijking van een (deskundigen)advies;
- Autorisatie beschikking door bevoegd functionaris;
- Is factuur conform beschikking;
- Aansluiting jeugd administratie met financiële administratie.

Gelet op de financiële omvang moet het proces jaarlijks in het controleplan worden opgenomen.

Bevinding accountant

Toetspunten juridisch kwaliteitsmedewerker niet aantoonbaar.

Prestatielevering onder € 125.000 geen productieverantwoording.

Voorstel classificatie

Classificatie 1 → Jaarlijkse interne controle

Omvang deelwaarneming

15 deelwaarnemingen.

Deelwaarneming

De auditor trekt ieder kwartaal de deelwaarneming enkelvoudig aselekt. De vak afdeling neemt de deelwaarneming af.

Audit

De auditor voert de audit uit op de deelwaarneming

7. Participatiewet

Financieel belang

Voor 2022 is er een bedrag begroot van € 15 miljoen.

Wet en regelgeving

- Handhavingsverordening Participatiewet, IOAW, IOAZ;
- Afstemmingsverordening Participatiewet, IOAW, IOAZ;
- Verordening Individuele inkomenstoeslag;
- Verordening Tegenprestatie;
- Verordening individuele studietoelage Participatiewet;
- Meerkostenregeling;
- Re-integratieverordening Participatiewet, IOAW, IOAZ;
- Verordening loonkostensubsidie Participatiewet, IOAW, IOAZ;
- De verordening Cliëntenparticipatie van de gemeente Noordenveld is aangepast aan de Participatiewet. De Westerkwartiergemeenten werken aan een gezamenlijke verordening cliëntenparticipatie;
- Verordening Wet Inburgering.
- BBZ
- Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)

Proces

De belangrijke stappen in het proces zijn:

- Bijhouden basisadministratie (Suwinet);
- Uitbetaling;
- Verantwoording in administratie (eventueel volledigheid/ juistheid terugvordering en verhaal);
- Aanvullende kosten kinderopvang.

Met betrekking tot de uitgaven participatiewet, bijzondere bijstand, studietoelage en inkomenstoeslag:

- Het recht op bijstand en toeslag;
- Rechtmatige aanwending;
- De uitbetaling.

Risico's

- Onrechtmatig op Suwinet gekeken. (Niet cliënten bekeken);
- Onjuiste uitkering;
- Onjuiste bankrekening;
- Onrechtmatig gebruik van middelen;
- Besluiten op basis van onjuiste gegevens;
- Ontercchte uitkering aanvulling kosten kinderopvang.

Risicoprofiel

Het risicoprofiel van dit proces is gemiddeld. De impact van onrechtmatigheid in dit proces is gemiddeld voor zowel de jaarrekening als voor het imago van de gemeente. de kans op onrechtmatigheid is gemiddeld.

Aard en omvang uit te voeren controles

Binnen het proces participatie vind toetsing plaats op de volgende gebieden:

- Cijfer beoordeling

- Gebruik suwinet;
- Volledigheid aanvragen (participatie, IOAW, IOAZ, Bbz en Tozo);
- Juiste uitkering (participatie, IOAW, IOAZ, Bbz en Tozo);
- Rechtmatige beëindiging;
- Aansluiting met financieel systeem.

Bevinding accountant

Er ontbreekt een uniform toetsingskader/ checklist.

Voorstel classificatie

Classificatie 1 → Jaarlijkse interne controle

Omvang deelwaarneming

Participatie wet 25 deelwaarnemingen.

IOAW 5 deelwaarnemingen

IOAZ 3 deelwaarneming

BBZ 6 deelwaarnemingen

Tozo 6 deelwaarnemingen

Bijzondere bijstand, kinderopvang, individuele inkomenstoeslag en studietoeslag 10 deelwaarnemingen

Deelwaarneming

De auditor trekt ieder kwartaal de deelwaarneming enkelvoudig aselekt. De vak afdeling neemt de deelwaarneming af.

Audit

De auditor voert de audit uit op de deelwaarneming

8. Welzijnssubsidies

Financieel belang

De gemeente verstrekt jaarlijks € 4 miljoen aan welzijnssubsidies.

Wet en regelgeving

- Algemene subsidieverordening gemeente Noordenveld 2011;
- Subsidieverordening welzijn, cultuur en sport 2002;
- Subsidieverordening stads- en dorpsvernieuwing gemeente Noordenveld.

Proces

Belangrijke stappen in het proces zijn:

- Registratie van de aanvraag;
- Toetsing van de aanvraag aan de verordening;
- Toekenning van de vergoedingen;
- Controle op de toekenning van de vergoedingen;
- Uitbetaling van de vergoedingen.

Controledoel is het vaststellen van de juistheid, tijdigheid en volledigheid van de verstrekte subsidie/bekostiging.

Risico's

- Tijdigheid afhandelen aanvragen;
- Afwijken van wet- en regelgeving;
- Niet naleven van subsidievoorwaarden;
- Niet verantwoorden en/of ontvangen van subsidiegelden;
- Eventuele voorschotten worden niet verrekend met de definitieve subsidie.

Risicoprofiel

Het risicoprofiel van dit proces is laag. De impact van onrechtmatigheid in dit proces is laag voor zowel de jaarrekening als voor het imago van de gemeente. de kans op onrechtmatigheid is gemiddeld.

Aard en omvang uit te voeren controles

Binnen het proces vindt o.a. toetsing plaats op de volgende gebieden:

- Cijferbeoordeling;
- Toekenning jaar x+1 controleren in jaar x;
- Vaststelling jaar x-1 controleren in jaar x;
- Betaling jaar x controleren in jaar x;
- Beschikking getekend door bevoegd persoon;
- Beschikking tijdig afgegeven en subsidie tijdig vastgesteld;
- Uitbetaling in financiële administratie cf. beschikking.

Binnen de controle is aandacht voor 'misbruik en oneigenlijk gebruik', zoals het risico dat een medewerker privébelangen heeft, bijvoorbeeld bij het verstrekken van een subsidie aan een organisatie waar de medewerker belang bij heeft.

Gelet op de financiële omvang zou het proces jaarlijks in het controleplan moeten worden opgenomen. Hierbij wordt de 80/20-regeling toegepast, waarbij moet worden vastgesteld of met de te selecteren dossiers 80% van de omvang van de totale verstrekte subsidies wordt gedekt.

Bevinding accountant

Functiescheiding en 4ogenprincipe wordt niet afgedwongen.

Voorstel classificatie

Classificatie 1 → Jaarlijkse interne controle

Omvang deelwaarneming

10 deelwaarnemingen.

Selectiemethode

Met de te selecteren dossiers wordt 80% van de omvang van de totale verstrekte subsidies gedekt.

Deelwaarneming

De auditor trekt ieder jaar de deelwaarneming in december waarbij de grootste subsidie ontvangers getrokken worden en er een aantal enkelvoudig aselekt getrokken worden. De vak afdeling neemt de deelwaarneming af.

Audit

De auditor voert de audit uit op de deelwaarneming.

9. Leges omgevingsvergunningen

Financieel belang

De financiële omvang varieert per jaar. Voor 2022 is een bedrag begroot van € 460.000.

Wet en regelgeving

- Bouwverordening;
- Legesverordening.

Proces

Belangrijke stappen in het proces zijn:

- Registratie van de bouwaanvraag;
- Toetsing van de bouwaanvraag aan het bestemmingsplan en de verordening;
- Verlenen/afwijzen van de vergunning;
- Declaratie van de verschuldigde leges;
- Inning van de leges;
- Uitoefenen van toezicht op de bouw.

Risico's

- Onjuiste kostenberekening;
- Foute legesberekening / te lage legestarieven in rekening brengen;
- Onvolledige inning;
- Onvoldoende toezicht.

Risicoprofiel

Dit proces heeft een laag risicoprofiel. De impact van onrechtmatigheid in dit proces is laag voor de jaarrekening. de kans op onrechtmatigheid is laag.

Aard en omvang uit te voeren controles

Binnen het proces bouwvergunningen vindt een toets plaats op de volgende gebieden:

- Cijferbeoordeling;
- Tariefstelling bouwleges. Controle vindt plaats op invoer van leges conform verordening en juiste berekening;
- Controle opbrengst bouwleges: afstemming bouwvergunningenpakket en financiële administratie;
- Bepaling grondslag bouwleges: de leges zijn gebaseerd op de aanneemsom van het te bouwen object, bij het berekenen van de leges wordt uitgegaan van de opgave van de aanvrager. De juistheid van deze opgave wordt binnen de afdeling middels een checklist getoetst (ter voorkoming van misbruik en oneigenlijk gebruik).

Gelet op de financiële omvang kan dit proces eens in de twee jaar getoetst worden, de eerstvolgende toetsing zal plaatsvinden in 2019. De bepaling (en invoeren in systeem) van de tarieven is een jaarlijkse handeling, dus eenmaal testen is voldoende. De controle van de opbrengst bouwleges is afhankelijk van het aantal vergunningen. Er vindt een totaalcontrole plaats.

Voorstel classificatie

Classificatie 2 → Eens in de twee jaar controleren (2022 weer).

Omvang deelwaarneming

- Tariefstelling: 1x
- Opbrengst bouwleges: afhankelijk van aantal vergunningen (totaalcontrole) → jaarlijkse toetsing
- Bepaling grondslag bouwleges: 25x

Deelwaarneming

De auditor trekt ieder halfjaar de deelwaarneming enkelvoudig aselekt. De vak afdeling neemt de deelwaarneming af.

Audit

In januari voert de auditor de tariefstelling uit.

De auditor voert de audit uit op de deelwaarneming.

10. Grondexploitatie

Financieel belang

Wisselend.

Wet en regelgeving

- Nota Grondbeleid.

Proces

De gemeente koopt en/of verkoopt gronden. De resultaten van deze transacties worden veelal niet verantwoord in de reguliere exploitatie, maar in de grondexploitatie. De lasten van de exploitatie van gronden moeten dus gedekt worden door de baten van grondexploitatie.

Belangrijke stappen in het proces zijn:

- Aan- en verkopen van gronden;
- Actualisatie van calculatieopzetten inclusief risico analyse;
- Toerekening van kosten aan lopende exploitaties.

Risico's

- Economische omstandigheden, conjunctuur gevoelig;
- Gederfde inkomsten;
- Renteverlies door niet tijdige ontvangsten;
- Planschade.

Risicoprofiel

Het risico profiel van dit proces is hoog. De impact van onrechtmatigheid in dit proces is hoog voor de jaarrekening. de kans op onrechtmatigheid is hoog.

Aard en omvang uit te voeren controles

Gelet op het financiële belang wordt dit proces jaarlijks getoetst. Jaarlijks vindt bij de jaarrekening een hercalculatie van de grondexploitaties plaats. Ook wordt per kwartaal een voortgangsrapportage opgesteld, deze is o.a. gericht op de gerealiseerde kosten en opbrengsten ten opzichte van het budget (blijven bestedingen binnen het budget), ontwikkelingen en risico's en te nemen maatregelen. Verder wordt gecontroleerd of gronden worden verkocht conform de tarieven zoals door de gemeenteraad vastgesteld.

Bevinding accountant

Proces is op orde.

Voorstel classificatie

Classificatie 1 → Jaarlijkse interne controle.

Omvang deelwaarneming

Verkoop gronden: integrale controle indien het zich voordoet.

Deelwaarneming

De vastgoed medewerker vult na het verkopen van iedere exploitatie het controledocument in en voegt de benodigde controledocumenten toe in het controledossier.

Audit

De auditor voert jaarlijks een audit uit op het controledocument.

11. Leerlingenvervoer

Financieel belang

Voor 2022 is een bedrag begroot van € 400.000.

Wet en regelgeving

- Verordening Leerlingenvervoer (2015).

Proces

Belangrijke stappen in het proces zijn:

- Registratie van de aanvraag;
- Toetsing van de aanvraag aan de verordening;
- Toekenning van de vergoedingen;
- Inning eigen bijdragen;
- Uitbetaling van de vergoedingen aan vervoerder incl. juistheid- en volledigheidsc controle.

Risico's

- Toekenning aan niet-rechthebbenden;
- Niet of te laag ontvangen / verantwoorden van eigen bijdragen.

Risicoprofiel

Dit proces heeft een laag risicoprofiel. De impact van onrechtmatigheid in dit proces is laag voor de jaarrekening. de kans op onrechtmatigheid is laag.

Aard en omvang uit te voeren controles

Binnen het proces vindt o.a. toetsing plaats op de volgende gebieden:

- Cijferbeoordeling;
- Registratie van de aanvraag;
- Toetsing van de aanvraag aan de verordening;
- Toekenning van de vergoedingen;
- Juistheid- en volledigheidsc controle declaratie vervoerder.

Gelet op de financiële omvang kan dit proces eens in de twee jaar getoetst worden. 10% van de afgegeven beschikkingen wordt getoetst.

Voorstel classificatie

Classificatie 2 → Eens in de twee jaar controleren.

Omvang deelwaarneming

10% van totaal afgegeven beschikkingen (maximaal 25).

Deelwaarneming

De auditor trekt ieder jaar de deelwaarneming in oktober op enkelvoudig aselechte wijze. De vak afdeling neemt de deelwaarneming af.

Audit

De auditor voert de audit uit op de deelwaarneming.

12. Leges Burgerzaken

Financieel belang

Het totaal aan leges Burgerzaken is voor 2022 begroot op. € 260.000.

Dit betreft zowel de gemeentelijke als de rijksleges en heeft betrekking op de volgende onderdelen:

- Leges uittreksels burgerlijke stand (huwelijken, - boekjes en uittreksels);
- Leges uittreksels GBA;
- Leges naturalisatieverzoeken;
- Leges reisdocumenten;
- Leges rijbewijzen;
- Leges verklaring omtrent gedrag;
- Plattegronden;
- Kalligraferen huwelijksboekjes;
- Vergoeding berichtenverkeer;
- Raadplegen kadaster.

Wet en regelgeving

- Legesverordening

Proces

Via de legeskas van Burgerzaken worden leges ontvangen met betrekking tot de diensten die door de afdeling worden uitgevoerd, zoals bv. het verstrekken van reisdocumenten, rijbewijzen en het voltrekken van huwelijken. Daarnaast worden via de legeskas ook ontvangsten verantwoord voor o.a. het verstrekken van afschriften van bestuurlijke stukken en informatieverstrekking uit de gemeentelijke registers.

Risico's

- Kasverschillen;
- Niet adequate beveiliging van waarde documenten;
- Verschuldigde leges worden niet of te laag opgelegd/verantwoord.

Risicoprofiel

Dit proces heeft een laag risicoprofiel. De impact van onrechtmatigheid in dit proces is laag voor de jaarrekening. de kans op onrechtmatigheid is laag.

Aard en omvang van de uit te voeren controles

De controle op de leges burgerzaken leent zich niet voor een controle middels steekproeven. De controle is gericht op het toetsen van de juistheid van de tarieven. Ofwel zijn de door de raad (gemeenteleges) en het rijk (rijksleges) vastgestelde tarieven juist verwerkt in de kassa van Burgerzaken. Verder vindt periodiek aansluiting plaats met de financiële administratie. Daarnaast wordt er ook een cijferbeoordeling gedaan.

Voorstel classificatie

Classificatie 2 → Eens in de twee jaar controleren.

Omvang deelwaarneming

N.v.t.

Audit

De auditor voert in januari een invoer controle uit. Later in het jaar wordt een maandcheck gedaan.

13. Memoriaalboekingen

Proces

Wekelijks vinden boekingen plaats die niet via inkoop-, verkoop-, kas-, bankboek kunnen. Memoriaal is een dagboek. Boeking die niet in het inkoop-, verkoop-, bank-, en kasboek komen in het memoriaalboek. Bijvoorbeeld correcties, journaalpost uit Aeolus back.

Risico's

Memoriaalboekingen worden onterecht aangemaakt, waardoor kosten, opbrengsten, vorderingen of schulden te hoog of te laag worden verantwoord. De boeking is niet geautoriseerd door de juiste budgethouder. Het kan zijn dat er te weinig aandacht wordt besteed aan btw aspecten. Er zou sprake kunnen zijn van budgetoverheveling.

Risicoprofiel

Dit proces heeft een gemiddeld risicoprofiel. De impact van onrechtmatigheid in dit proces is laag voor de jaarrekening. de kans op onrechtmatigheid is gemiddeld.

Aard en omvang uit te voeren controles

Jaarlijks vindt een integrale toetsing plaats van de memoriaalboekingen. Vastgesteld dient te worden dat memoriaalboekingen juist, tijdig en volledig in de financiële administratie worden verantwoord.

- Vaststellen juiste administratieve boeking (conform BBV);
- Vaststellen memoriaalboeking door juiste persoon is goedgekeurd;
- Vaststellen volledig dossier (juiste en volledige belegstukken, opdracht duidelijk, opdrachtgever traceerbaar).

Bevinding accountant

Er wordt geen controle afgedwongen bij memoriaalboekingen.

Voorstel classificatie

Classificatie 1 → Jaarlijkse interne controle.

Omvang deelwaarneming

25% van de totale memoriaalboekingen controle (maximaal 25).

Deelwaarneming

De auditor trekt ieder kwartaal de deelwaarneming enkelvoudig aselect. De vak afdeling neemt de deelwaarneming af.

Audit

De auditor voert de audit uit op de deelwaarneming.

14. Crediteurenstamgegevens

Proces

Wekelijks worden nieuwe crediteuren opgevoerd en worden bestaande crediteurgegevens gewijzigd (bankrekening, NAW gegevens).

Als een nieuwe crediteur opgenomen wordt dan dient het bankrekeningnummer geverifieerd te worden. Dit kan aan de hand van de inkoopfactuur. Tweewekelijks wordt er een lijst met mutaties op crediteurgegevens gecontroleerd door de medewerker Financiële Zaken.

Risico's

- Informatie in het crediteuren- stambestand is niet betrouwbaar; onvolledig of niet juist.

Risicoprofiel

Dit proces heeft een laag risicoprofiel. De impact van onrechtmatigheid in dit proces is laag voor de jaarrekening. de kans op onrechtmatigheid is gemiddeld.

Aard en omvang van de uit te voeren controles

Jaarlijks vindt er een integrale toetsing plaats op de crediteurenstamgegevens, waarbij de focus ligt op juiste naam en de mutatie van bankrekeningnummers.

Voorstel classificatie

Classificatie 1 → Jaarlijkse interne controle.

Omvang deelwaarneming

Integrale controle.

Deelwaarneming

De afdeling voert een integrale invoer controle uit middels general IT controls.

Audit

De auditor neemt maandelijks een enkelvoudig aselechte af van 5 deelwaarnemingen.

15. Begroting en budgetbeheer

Proces

Jaarlijks wordt er een begroting opgesteld, wijzigingen hierop worden doorgevoerd middels begrotingswijzigingen.

Wet en regelgeving

- Financiële verordening;
- Commissie BBV.

Risico's

- Onrechtmatige budgetoverschrijdingen;
- Ongeautoriseerde budgetoverschrijdingen.

Aard en omvang van de uit te voeren controles

Jaarlijks vindt er integrale controle plaats op alle programma's, beoordeeld wordt of de programma's rechtmatig binnen de begroting blijven. Indien er een overschrijding heeft plaatsgevonden wordt er getoetst of dit rechtmatig is gebeurd.

Voorstel classificatie

Classificatie 1 → Jaarlijkse interne controle.

Omvang deelwaarneming

Alle programma's.

Audit

Alle programma's waarvan de begroting overschreden wordt ondergaan nadere controle.

16. Verhuur en pachten

Financieel belang

€ 1.2 miljoen.

Wet en regelgeving

- Exploitatieverordening Gemeente Noordenveld 2008.

Proces

De gemeente heeft panden en gronden in eigendom die verpacht en verhuurd worden aan belanghebbenden.

Risico's

- Onvolledige opbrengsten;
- Onjuiste gefactureerde tarieven;
- Onvolledige activastaat.

Risicoprofiel

Het risico profiel van dit proces is hoog. De impact van onrechtmatigheid in dit proces is hoog voor de jaarrekening. de kans op onrechtmatigheid is hoog.

Aard en omvang van de uit te voeren controles

- Cijferbeoordeling van de volledigheid van de opbrengsten;
- Aansluiting tussen activastaat en verhuurde objecten;
- Toetsing juistheid tarieven.

Gelet op de beperkte financiële omvang zal de toetsing juistheid tarieven eens per twee jaar plaatsvinden.

Voorstel classificatie

Classificatie 2 → Eens in de twee jaar controleren.

Omvang deelwaarneming

10% van totaal afgegeven beschikkingen (maximaal 25).

Selectiemethode

Enkelvoudig aselect.

17. Automatisering

Automatisering en ICT is van cruciaal belang. Ten aanzien van de beheersbaarheid van de eigen organisatie is het van groot belang dat de algemene ICT-beheermaatregelen adequaat getoetst en verankerd worden binnen het interne controleproces. Onder de ICT-beheersmaatregelen horen de disciplines: logisch en fysiek toegangsbeheer, wijzigingsbeheer en maatregelen continuïteit (back-up en recovery).

Proces

Maandelijks worden wijzigingen doorgevoerd in de ICT middelen en –diensten, door applicatiebeheerders of het ICT bureau. Het gecontroleerd doorvoeren van wijzigingen leidt ertoe dat de kans op het niet beschikbaar zijn van de ICT-dienstverlening als gevolg van wijzigingen afneemt, en dat eventuele toch opgetreden storingen korter duren. Het biedt een mogelijkheid om af te dwingen dat wijzigingen eerst op beveiligingsconsequenties worden getoetst voordat ze worden uitgevoerd. Dit vermindert de kans op het ontstaan van beveiligingsincidenten.

Risico's

- onvoldoende functiescheidingen in systemen;
- mutaties worden niet doorgevoerd conform mandaat;
- ongeautoriseerde handelingen in het systeem;
- onbeheerste of niet tijdig doorgevoerde wijzigingen waardoor mogelijk de betrouwbare werking niet is gewaarborgd.
- verstoring kwaliteit dienstverlening.

Risicoprofiel

Automatisering en ICT is van groot belang. Het risicoprofiel is dan ook hoog, zowel de kans als de impact is hoog.

Aard en omvang van de uit te voeren controles

Jaarlijks vindt een interne controle plaats op de belangrijkste applicaties. Beoordeeld wordt:

- Of er een procedure is voor het toekennen, wijzigen en intrekken van autorisaties;
- Of toekenning of wijziging van rechten plaatsvindt op basis van aangeven en akkoord van een bevoegde medewerker;
- Of bij uitdiensttreding van medewerkers accounts worden ingetrokken/geblokkeerd;
- Of er een toereikend wachtwoordbeleid is;
- aanwezigheid van 'super-users';
- Of er een procedure is met betrekking tot wijzigingsbeheer (o.a. testen van release notes in testomgeving);
- Of de servers en apparatuur zijn opgesteld in een afgesloten en brandveilige ruimte;
- Of er regelmatig back-ups worden gemaakt;
- Toetsen van uitgevoerde IT audits (ENSIA).

Voorstel classificatie

Classificatie 1 → Jaarlijkse interne controle.

Omvang deelwaarneming

Belangrijkste applicaties (financiën, belastingen, vergunningen).

18. Bouwprotocol en ad-hoc projecten

Financieel belang

Divers.

Wet en regelgeving

Wisselend.

Proces

Op ad hoc basis zullen er projecten en investeringen van materieel belang gecontroleerd worden door de AO/IC adviseur. Met regelmaat zal er getoetst worden of er gedurende diverse bouw werkzaamheden het bouwprotocol gebruikt, en volledig ingevuld, wordt.

Voor de toetsing van projecten en investeringen is er niet direct wetgeving van toepassing. De toetsing zal plaatsvinden op basis van College besluiten, project beramingen en begrotingen. De controles zullen tussentijds plaatsvinden waarbij vooral geconcentreerd zal worden op de samenhang van beheersmaatregelen en risicobeheersing. De toetsing zal in samenwerking met de betrokken financieel consulent plaatsvinden.

Risico's

- Onvolledige begroting;
- Ongestructureerde planning;
- Slechte communicatie in de gemeente;
- Budgetoverschrijdingen;
- Onvoorziene meerkosten;
- Onjuiste uren toeschrijving personeel;
- Onvolledige toeschrijving uren personeel;
- Onvoldoende beheersmaatregelen;
- Imago schade;
- Calamiteit incident.

Aard en omvang van de uit te voeren controles

Per project en of investering zal er gekeken worden naar de best passende controles. Er zal dus sprake zijn van maatwerk.

Voorstel classificatie

Classificatie → Ad hoc interne controle.

Omvang deelwaarneming

Maatwerk.

6 Communicatie

Over de uitvoering van de interne controle wordt gerapporteerd aan zowel het MT en College als aan de accountant. Er komt een wijziging in het BBV aan waarbij het college verantwoording moet afleggen via een rechtmatigheidsverklaring dat de organisatie rechtmatig heeft gehandeld. Verantwoording van de uitkomsten van de interne controle aan het MT en het College wordt daarom belangrijker. Naar verwachting wordt dit in 2021 ingevoerd.

Aan de hand van het controleplan worden controles ingepland. Deze jaarlijkse planning wordt vroegtijdig gedeeld met het management. Op basis van de planning worden in overleg met de betrokken medewerker op korte termijn een afspraak ingepland. Gedurende dit gesprek wordt de doelstelling en benodigde informatie besproken. De medewerker wordt gevraagd gegevens aan te leveren en aan te geven of er nog specifieke punten zijn waaraan getoetst moet worden. Vervolgens wordt het onderzoek uitgevoerd, en indien nodig wordt er extra informatie opgevraagd.

Na het uitvoeren van de interne controle op een proces worden de bevindingen gedeeld met de betrokken medewerker. Na de bevindingen besproken te hebben wordt de rapportage al dan niet aangepast. Vervolgens wordt de rapportage inclusief opmerkingen van de medewerker besproken met de coördinator. Tot slot wordt de rapportage voorgelegd aan de proceseigenaar/manager. De proceseigenaar krijgt de mogelijkheid om een reactie te geven op de bevindingen en aanbevelingen van de IC. Deze rapportage is de basis voor de overkoepelende rapportage naar het MT en het College.

Jaarlijks worden de uitkomsten van de interne controle gerapporteerd. De rapportage zal meer gericht zijn op de procesverbetering (tactisch niveau) en wat minder op de daadwerkelijke uitkomsten van de steekproeven (operationeel niveau).

GEMEENTE

NOORDENVELD